

ИНСТРУКЦИЈА ЗА ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ ИЗНОСА СУФИНАНСИРАЊА ПРОЈЕКТА КОЈИ СЕ ФИНАНСИРАЈУ ИЗ ФИНАНСИЈСКЕ ПОМОЋИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ¹

Европска унија подржава Републику Србију кроз инструменте Претприступне помоћи (ИПА и ИПА II). За ИПА пројекте, секторске програме и програм у области пољопривреде и руралног развоја (даље у тексту: ИПАРД II програм), који се поред средстава финансијске помоћи ЕУ, финансирају и из буџета Републике (финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи Европске уније, даље у тексту: суфинансирање), средства за суфинансирање планирају се у складу са овом инструкцијом. Инструкција садржи четири дела:

I Инструкција која се односи на прву компоненту ИПА – помоћ у транзицији и изградња институција – централизовано управљање и инструмент ИПА II - директно управљање и индиректно управљање од стране међународних организација

II Инструкција која се односи на пројекте који се спроводе у оквиру програма прекограничне и транснационалне сарадње (ИПА I и ИПА II)

III Инструкција која се односи на прву компоненту ИПА – помоћ у транзицији и изградња институција – децентрализовано управљање ИПА 2013, Акциони програм и програме прекограничне сарадње ИПА II – индиректно управљање ИПА 2014, ИПА 2015 и ИПА 2016; Релевантне информације за ИПА II – учешће у Програмима ЕУ

IV Инструкција која се односи на ИПАРД II програм

I

ИНСТРУКЦИЈА КОЈА СЕ ОДНОСИ НА ПРВУ КОМПОНЕНТУ ИПА–ПОМОЋ У ТРАНЗИЦИЈИ И ИЗГРАДЊА ИНСТИТУЦИЈА–ЦЕНТРАЛИЗОВАНО УПРАВЉАЊЕ И ИНСТРУМЕНТ ИПА II - ДИРЕКТНО УПРАВЉАЊЕ И ИНДИРЕКТНО УПРАВЉАЊЕ ОД СТРАНЕ МЕЂУНАРОДНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Услед увођења секторског приступа у програмирању почев од Националног програма ИПА 2012, у складу са методологијом ЕУ, у терминологији се поред ИПА пројеката уводе и ИПА секторски програми (Sector fiche), а почев од ИПА 2014 секторски Акциони документи (Action Documents) који се са аспекта буџетског планирања у техничком смислу третирају на исти начин као и ИПА пројекти. У даљем тексту, упутства која се односе на ИПА пројекте сходно се примењују и на ИПА секторске програме и ИПА Акционе документе.

У складу са Законом о потврђивању Оквирног споразума између Владе Републике Србије и Комисије Европских заједница о правилима за сарадњу која се односе на финансијску помоћ Европске заједнице Републици Србији у оквиру спровођења помоћи према правилима инструмента претприступне помоћи (ИПА), који је Народна скупштина Републике Србије ратификовала 26. децембра 2007. године („Службени гласник РС”, број 124/07 од 26. децембра 2007. године), за спровођење пројеката претприступне помоћи неопходно је обезбедити одговарајући износ националног суфинансирања. Такође, у складу са Законом о потврђивању Оквирног споразума између Републике

¹Дефиницијама из члана 2. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13-исправка, 108/13, 142/14, 68/15 – др. закон, 103/15 и 99/16) прецизирано је :

46) **Финансијска помоћ Европске уније** су средства Европске уније која се користе за намене и спроводе према правилима утврђеним споразумима између Републике Србије и Европске уније;

47) **Финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи Европске уније** је финансијско учешће Републике Србије у спровођењу програма финансијске помоћи Европске уније које се може обезбедити из различитих извора финансирања.

Србије и Европске комисије о правилима за спровођење финансијске помоћи Европске уније Републици Србији у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА II) који је Народна скупштина Републике Србије ратификовала 29. децембра 2014. године („Службени гласник РС – међународни уговори”, број 19/14 од 29.12.2014. године) неопходно је обезбедити средства националног суфинансирања за оне Акционе програме где је то предвиђено појединачним финансијским споразумима.

Суфинансирање пројеката може бити обезбеђено из јавних средстава (по дефиницији ЕУ јавна средства су: средства буџета, сопствени приходи буџетских корисника, кредити одобрени држави или уз државну гаранцију) или донација међународних институција. Правила ЕК предвиђају да се суфинансирање пројеката у државама у којима се средства помоћи ЕУ реализују у оквиру централизованог управљања, укључујући и Републику Србију, врши према главним областима подршке дефинисаним у оквиру Вишегодишњег индикативног планског документа (MIPD) и према **паралелном моделу** спровођења. Суфинансирање пројеката у државама у којима се средства помоћи ЕУ реализују у оквиру **децентрализованог** управљања, укључујући и Републику Србију, такође се врши према главним областима подршке дефинисаним у оквиру Вишегодишњег индикативног планског документа (MIPD), али према **заједничком моделу** спровођења. Примена правила која важе у оквиру децентрализованог управљања релевантна су за Републику Србију само за део програма ИПА 2013, како је образложено у инструкцији у делу III. У финансијској перспективи 2014-2020 за инструмент ИПА II уводе се нови концепти **директног и индиректног** управљања уместо централизованог и децентрализованог управљања. Директно управљање дефинисано је Уредбом Европске комисије о спровођењу ИПА II и подразумева управљање од стране Европске комисије, њених организационих делова, Делегације ЕУ или извршних агенција ЕУ². Индиректно управљање се односи на поверавање дужности извршења буџета унапред дефинисаним телима у које спадају и структуре формиране за ове сврхе од стране држава корисница ИПА II. Индиректно управљање такође обухвата и управљање средствима претприступног инструмента од стране међународних организација којима је Европска комисија поверила ову улогу. Имајући у виду правила за спровођење, претприступна помоћ којом се управља по директном моделу, као и по индиректном моделу у коме је одређеној међународној организацији поверена обавеза управљања, може се упоредити са централизованим управљањем у финансијској перспективи ЕУ 2007-2013. Правила за обезбеђивање националног суфинансирања у случају делова Акционих програма којима се управља индиректно, од стране институција Републике Србије биће дефинисана у делу III ове инструкције.

За нову финансијску перспективу 2014-2020 Европска комисија увела је нови инструмент претприступне помоћи - ИПА II. ИПА II је успостављена на основу Уредбе Савета министара и Европског парламента бр. 231/2014 (Regulation (EU) No 231/2014), од 11. марта 2014. године, уз уношење одређених новина у процес програмирања. У том смислу, програмирање овог инструмента за период 2014-2020 врши се, поред осталог, у складу са областима политика и секторима како су предвиђени у Индикативном Стратешком Документу Европске комисије за Републику Србију (2014-2020) који је усвојен августа 2014. године (Indicative Strategy Paper –ISP). Овај документ у контексту ИПА II са становишта програмирања упоредив је са MIPD за претходну финансијску перспективу, односно за ИПА 2007-2013. У архитектури ИПА II не постоје компоненте, већ главне области политика³ Главне области подршке дефинисане у MIPD 2008-2010 и 2009-2011, који је важио за ИПА године 2008, 2009 и 2010 су: политички захтеви, друштвено-економски развој и достизање европских стандарда, односно према MIPD 2011-2013 у складу са којим су одобрени национални програми за ИПА 2011, 2012 и 2013: правосуђе и унутрашњи послови, реформа државне управе, социјални развој,

² Уредба ЕК бр. 236/2014

³ а) реформе у процесу припреме за чланство у ЕУ и са тим повезана изградња институција и капацитета (јачање демократских институција и доброг управљања, владавина права и основна права), б) друштвено економски и регионални развој (животна средина и климатске промене, саобраћај, енергетика, конкурентност и иновације) в) запошљавање, социјална политика, образовање, промоција родне равноправности и развој људских ресурса, г) пољопривреда и рурални развој, д) регионална и територијална сарадња.

развој приватног сектора, транспорт, животна средина, климатске промене и енергетика, пољопривреда и рурални развој. У складу са ISP за ИПА II, предвиђају се следеће области подршке, односно сектори: демократија и добра управа, владавина права и основна права, животна средина и климатске акције, саобраћај, енергетика, конкурентност и иновације, образовање, запошљавање и социјална политика, пољопривреда и рурални развој и територијална сарадња.

Паралелни модел суфинансирања значи да се у оквиру пројекта процес набавки услуга/радова/опreme спроводи одвојено, у зависности од извора финансирања - према процедурама важећим за сваки од потенцијалних извора средстава. У пракси то значи да се на активности дефинисане у пројекту, а које ће бити финансиране из ИПА средстава примењују правила уговарања и набавки које примењује ЕУ (тзв. PRAG правила⁴), док се на активности финансиране из националних средстава примењују правила уговарања и набавки која важе у Републици Србији. Овај модел суфинансирања примењује се како на Националне програме или њихове делове ИПА 2007-2013 који се спроводе централизовано, тако и на делове Националних акционих програма у ИПА 2014-2020 који се спроводе директно од стране Европске комисије или индиректно, од стране међународних организација.

Уредбом Европске комисије о спровођењу ИПА⁵ је утврђено (и прихваћено у Финансијским споразумима за појединачну ИПА годину у периоду централизованог управљања фондовима ЕУ) да је у оквиру сваке од наведених области подршке у складу са MIPD 2008-2010 и 2009-2011 за ИПА године 2008, 2009 и 2010 неопходно обезбедити суфинансирање у износу од најмање 10% од укупне вредности буџета који се односи на техничку помоћ, 15% од укупне вредности буџета који се односи на инвестиције (инфраструктурни радови и набавка опреме)⁶, 10% од укупне вредности буџета пројеката који се односе на „грант“ шеме без обзира да ли се активности односе на институционалну изградњу или инвестиције, осим ако другачије није дефинисано у односном годишњем Финансијском споразуму. Када је реч о главним областима (секторима) подршке према MIPD за ИПА године 2011-2013, у складу са закљученим Финансијским споразумом за ИПА 2011 који уважава објективно тешку економску ситуацију у Србији, суфинансирање није обавезно у оквиру сваког сектора, већ где је то предвиђено поменутиим финансијским споразумом. У том смислу, и у случају ИПА 2011 остаје обавеза да код „грант“ шема крајњи корисници треба да суфинансирају пројекте у износу од најмање 10% за оправдане трошкове. Такође, значајни износи суфинансирања су договорени код већине инфраструктурних пројеката и у случају још неких пројеката према прегледу у табели за ИПА 2011 у наставку Упутства. Исти приступ примењен је и у случају Националног програма за ИПА 2012. У случају ИПА 2013 у складу са закљученим Финансијским споразумима (од којих се један односи на централизовано, а други на децентрализовано управљање) у начелу се примењују правила о суфинансирању према којима у крајњи корисници бесповратних средстава треба да допринесу са најмање 15% прихватљивог расхода пројекта за инвестиционе пројекте, 10% за пројекте изградње институција, и најмање 5% прихватљивог расхода у случају твининга.

Уредбом Европске комисије о спровођењу ИПА II, обавезни проценти суфинансирања појединачних врста уговора се не прописују, већ се износ суфинансирања регулише посебно у сваком финансијском споразуму.

Годишњи Национални програм за прву компоненту ИПА, односно Акциони програм за ИПА II сматра се коначним од тренутка доношења одговарајуће Одлуке Европске комисије. Правни основ за

⁴Практични водич за процедуре уговарања код спровођења програма ЕУ ван њене територије, 2014, <http://ec.europa.eu/europeaid/prag/document.do>

⁵Уредба ЕК Бр. 718/2007, измењена и допуњена Уредбом ЕК Бр. 80/2010, као и Уредбом ЕК Бр.484/2013, од 24. маја 2013. године

⁶У периоду пре усвајања Уредбе ЕК Бр. 80/2010 од 28. јануара 2010. године за пројекте који се односе на инвестиције било је потребно издвојити 25% националног суфинансирања.

реализацију годишњег Националног програма, односно за спровођење конкретних пројеката који га чине, ствара се потписивањем годишњих Финансијских споразума за ИПА/ИПА II.⁷

Неопходно је нагласити да иста правила важе за временски оквир и прихватљивост трошкова за ЕУ фондове и национално суфинансирање.

Временски оквир планирања и реализације активности које се суфинансирају националним средствима у оквиру пројеката финансираних ЕУ фондовима

У тренутку дефинисања пројектних активности у пројекту, и нарочито у моменту планирања финансијских средстава намењених за национално суфинансирање пројеката који се финансирају ИПА средствима, потребно је поштовати следећа правила:

- Активности које се суфинансирају у оквиру пројекта/секторског програма/акционог документа дефинишу се у предлозима пројеката/секторских програма/акционих докумената који чине годишњи Национални програм;
- Средства за суфинансирање пројеката/секторских програма/акционих докумената морају се планирати у оквирима дозвољених буџетских лимита за сваког буџетског корисника;
- Имајући у виду да је реализација годишњег ИПА програма вишегодишња и да се не подудара са националном буџетском годином, потребно је пројекцијски планирати средства за финансирање активности које се суфинансирају;
- Активности које се сматрају суфинансирањем не смеју почети са реализацијом пре потписивања Финансијског споразума. У супротном, средства којима су финансиране те активности неће бити призната као део суфинансирања;
- Национално суфинансирање потребно је планирати узимајући у обзир динамику спровођења пројектних/програмских активности. Код паралелног модела суфинансирања, приликом планирања средстава за обавезе (уговоре) које се спроводе кроз више година, потребно је узети у обзир применљива правила у складу са важећим домаћим прописима.
- Приликом планирања динамике уговарања тј. плаћања оних активности које се суфинансирају јавним средствима, односно приликом предвиђања средстава која су потребна за суфинансирање активности пројекта/секторског програма/акционог документа потребно је водити рачуна о редоследу активности наведеном у пројекту, секторском програму односно у акционом документу (Project fiche и Sector fiche и Action Document)⁸;
- У зависности од тога који рок је предвиђен конкретним Финансијским споразумом, уговори за спровођење свих пројеката/секторских програма/акционих докумената се морају **закључити**

⁷Годишњи Финансијски споразум потписују представник ЕУ и Национални ИПА координатор за Републику Србију.

⁸Неопходно је водити рачуна о редоследу активности у случајевима када једна пројектна активност представља предуслов за реализацију друге пројектне активности, нпр. набавка услуга техничке помоћи за израду техничке спецификације мора да претходи набавци предметне опреме. У наведеном случају, уколико се уговор набавке услуга техничке помоћи финансира из средстава ИПА, а уговор о набавци опреме финансира из јавних средстава као суфинансирање, неопходно је да јавна средства потребна за реализацију уговора о набавци опреме, буду доступна након што је техничка спецификација израђена. Имајући у виду да поступак набавке услуга по ПРАГ правилима захтева у просеку 6 месеци, а време за реализацију конкретне услуге захтева додатни временски период, неопходно је у том смислу планирати средства за суфинансирање у одговарајућем временском периоду.

најкасније у року од **две или три године од** дана потписивања Финансијског споразума, у року од **две или три године** од дана закључивања појединачног уговора - уговорне обавезе се морају **извршити**, а **исплата** средстава за њихову реализацију се мора завршити најкасније **годину** дана од последњег дана утврђеног за извршење конкретног уговора, осим ако другачије није дефинисано у Финансијском споразуму⁹;

- Имајући у виду карактер међународне обавезе обезбеђивања суфинансирања за пројекте/(акционе) програме који се финансирају из ИПА, временски оквир обезбеђивања суфинансирања може бити предмет накнадних консултација између институција Републике Србије и ЕК у оправданим случајевима.
- ЕК мора бити упозната са током спровођења дела пројектних/програмских активности које се суфинансирају из националних средстава;

Правила о оправданости трошкова

Правила о оправданости трошкова који се могу исплаћивати из средстава ИПА односе се и на национална средства. С тим у вези, надлежне институције морају да буду упознате са члановима 34. и 66. Уредбе о спровођењу ИПА приликом планирања и спровођења активности утврђених у пројектима.

У складу са чланом 34. Уредбе, следећи трошкови нису подобни:

- (а) порези, укључујући и порез на додату вредност;
- (б) царинске и увозне дажбине, или неке друге дажбине;
- (в) куповина, издавање или најам земљишта и постојећих објеката;
- (г) новчане казне, финансијски пенали и трошкови судског поступка;
- (д) трошкови пословања¹⁰;
- (ђ) половна опрема;
- (е) банкарски трошкови, трошкови гаранција и слични трошкови;
- (ж) трошкови конверзије, трошкови и губици у конверзији повезани са било којим посебним рачунима компоненте у еврима, као и други чисто финансијски трошкови;
- (з) допринос у природи¹¹.

Трошкови који се финансирају по овој уредби не подлежу никаквом другом финансирању из буџета Заједнице.

У складу са чланом 66. Уредбе трошкови у првој ИПА компоненти су подобни ако су настали пошто су набавке, уговори и донације потписани, изузев у случајевима који су изричито предвиђени Уредбом (ЕЗ, Еуроатом) бр. 1605/2002.

⁹ У посебним и оправданим случајевима, ЕК може продужити иницијално уговорене рокове.

¹⁰ Трошкови пословања укључују накнаде експерата, плате, и опште трошкове који се односе на специфичан пројекат. Општи трошкови укључују закуп просторија, услуге и слично.

¹¹ Доприноси у природи су не-новчани доприноси пројекту, најчешће донирана средства или услуге, која су нужна за реализацију пројекта и која би се у супротном морала набавити како би пројекат могао са се реализовати. Доприноси у природи укључују канцеларијски простор, накнаде запослених, плате, и опште трошкове. Било какав допринос у природи попут, куповине земљишта, некретнина, опреме, сировина или неплаћени рад не представљају реалан трошак и из тог разлога нису оправдани трошкови.

Поред правила која су утврђена чланом 34(3), следећи трошкови нису подобни:

- (а) било какви трошкови лизинга;
- (б) трошкови амортизације.

Одступањем од члана 34(3), од случаја до случаја ће се доносити одлуке о томе да ли су следећи трошкови подобни:

(а) трошкови пословања, укључујући и трошкове најма, који се искључиво односе на период суфинансирања делатности;

(б) порез на додату вредност, ако су испуњени следећи услови:

- (i) ако повраћај пореза на додату вредност није могућ ни на који начин;
- (ii) ако је утврђено да њих сноси крајњи корисник, и
- (ii) ако су они јасно назначени у предлогу пројекта;

(в) трошкови банкарских гаранција или сличних гаранција које подноси корисник гранта,

(г) куповина земљишта и постојећих зграда, када је то оправдано природом посла.

У случајевима где је неопходно финансирати трошкове у оквиру пројеката који нису подобни по правилима ЕУ, трошкови ће бити плаћани из националних средстава, али неће бити приказивани као национално суфинансирање.

Када је реч о новој финансијској перспективи 2014-2020, правила о прихватљивости трошкова нису разложена на исти начин као у горњој уредби о спровођењу ИПА, али Уредба о спровођењу ИПА II¹², као и Заједничка правила и процедуре за спровођење инструмената ЕУ за активности ван њене територије¹³, уређују одређене елементе (попут неприхватљивости пореза, такси и дажбина сличне природе) и упућују на даљу разраду правила о прихватљивости кроз Оквирни споразум, те појединачне Финансијске споразуме.

Оквирни споразум као неприхватљиве дефинише следеће врсте трошкова:

а) набавка земљишта и постојећих објеката, осим уколико је то оправдано природом акција предвиђених у финансијској одлуци;

б) други трошкови који су предвиђени као неприхватљиви у складу са Секторским споразумима или Финансијским споразумима.

Такође, Оквирни споразум као неприхватљиве дефинише трошкове пореза, царинских дажбина или других трошкова који имају истоветно дејство.

¹² Уредба Европске комисије (ЕУ) Бр. 447/2014 од 02. маја 2014. године о посебним правилима за спровођење Уредбе (ЕУ) Бр. 231/2014 Европског парламента и Света о успостављању Инструмента претприступне помоћи (ИПА II).

¹³ Уредба (ЕУ) Бр. 236/2014 Европског парламента и Света од 11. марта 2014. године о заједничким правилима и процедурама за спровођење инструмената ЕУ за активности ван њене територије

Приликом планирања средстава за суфинансирање, надлежне институције треба да у предлогу својих финансијских планова урачунају и трошкове ПДВ. Наиме, иако расходи за плаћање ПДВ нису прихватљив трошак у извештавању ка Европској комисији, средства из буџета Републике која се троше на име суфинансирања у паралелном моделу спровођења кроз набавке које врше домаће институције, нису изузета од ПДВ.

У наставку текста табеларно је приказан преглед пројеката за ИПА године 2008-2016 код којих је на основу потписаних Финансијских споразума обавезно обезбедити национално суфинансирање у складу са правилима **централизованог/директног** управљања (пројекти код којих је ова обавеза извршена и пројекти код којих се суфинансирање у целини обезбеђује из средстава ван републичког буџета, изостављени су из табеларног прегледа и наводе се сумарно у тексту испод табеле):

ИПА 2008

Рок за уговарање пројеката: до 1. априла 2012. године

Рок за имплементацију пројеката¹⁴: до 1. априла 2016. године

Рок за плаћање: до 1. априла 2017. године.

Област подршке	Пројекат	Укупан буџет пројекта	ИПА средства	Неопходно суфинансирање	Надлежна институција (извор суфинансирања)
Европски стандарди	Подршка увођењу децентрализованог система управљања фондовима ЕУ	3,45 милиона евра	2,45 милиона евра	1 милион евра	Министарство финансија

Код следећих пројеката обавеза суфинансирања средствима из републичког буџета је извршена у претходном периоду: Усклађивање рада Управе царина са организационом и оперативном методологијом коју примењује ЕУ; Подршка успостављању система квалитета на националном нивоу у основном и средњем образовању; Системски развој основног образовања одраслих (друга шанса); Подршка учешћу Србије у програмима Заједнице; Подршка контроли/искорењивању свињске грознице и беснила у Републици Србији, Програм подршке развоју локалне инфраструктуре.

Код следећих пројеката суфинансирање се не обезбеђује из средстава републичког буџета: Подршка избеглицама и интерно расељеним лицима; Социјална инклузија; Подршка грађанском друштву; Подршка медијима у области европских интеграција; Заштита животне средине у предузећу „Електропривреда Србије“ (ЕПС).

ИПА 2010

Рок за уговарање пројеката: до 25. маја 2013. године

Рок за имплементацију пројеката¹⁵: до 25. маја 2018. године

¹⁴ Амандманом број 4 на Финансијски споразум за Национални програм ИПА 2008 који је закључен 8. новембра 2013. године, рок за извршење закључених уговора и споразума у оквиру овог програма продужен је за додатна 24 месеца – до 1. априла 2016. године, а рок за плаћања сходно томе – до 1. априла 2017. године.

¹⁵ Амандманом број 4 на Финансијски споразум за Национални програм ИПА 2010 који је закључен 6. марта 2014. године, рок за имплементацију пројеката/извршење уговора обухваћених овим финансијским споразумом продужен је за додатна 24 месеца, односно са три на пет година, тако да је крајњи рок за извршење свих уговора 25. мај 2018. године, а крајњи рок за плаћања сходно томе – до 25. маја 2019. године.

Рок за плаћање: до 25. маја 2019. године

Област подршке	Пројекат	Укупан буџет пројекта	ИПА средства	Неопходно кофинансирање	Надлежна институција (извор суфинансирања)
Политички захтеви	Подршка општинама у Републици Србији у припреми и спровођењу инфраструктурних пројеката (MISP 2010)	41,12 милиона евра	31,12 милиона евра	1.5,00 милиона евра; 2. 5,00 милиона евра	1. Министарство привреде 2. Министарство заштите животне средине
Друштвено економски захтеви	Развој службе палијативног збрињавања у Републици Србији	4,213 милиона евра	3,613 милиона евра	0,60 милиона евра	Министарство здравља

Код следећих пројеката обавеза суфинансирања средствима из републичког буџета је извршена у претходном периоду: Подршка процесу спровођења реформе државне управе, Пројекат за спречавање прања новца и финансирања тероризма у Републици Србији; Европски програм подршке Јужној и Југозападној Србији; Рурални развој: Ефикасно управљање земљиштем, Подршка преласку на дигитално емитавање у Републици Србији, Јачање система тржишног надзора прехрамбених и непрехрамбених производа у Републици Србији.

Код следећих пројеката суфинансирање се не обезбеђује из средстава републичког буџета: Подршка цивилном друштву; Изградња капацитета институција задужених за управљање миграцијама и реинтеграцију повратника у Републици Србији; Изградња трафо станица 400/110Кв Брање 4 и Лесковац 2.

ИПА 2012

Рок за уговарање пројеката: до 20. децембра 2015. године

Рок за имплементацију пројеката: до 20. децембра 2017. године

Рок за плаћање: до 20. децембра 2018. године

Област подршке	Пројекат/Секторс-ки програм	Укупан буџет пројекта	ИПА средства	Неопходно суфинансирање	Надлежна институција (извор суфинансирања)
Социјални развој	Секторски програм: Социјални развој	28,20 милиона евра	24,10 милиона евра	1.3,6 милиона евра 2.0,5 милиона евра	1. Министарство за рад, запошљавање борачка и социјална питања, које трансферише

Област подршке	Пројекат/Секторс-ки програм	Укупан буџет пројекта	ИПА средства	Неопходно суфинансирање	Надлежна институција (извор суфинансирања)
					средства Националној служби за запошљавање за активне мере запошљавања 2. Корисници грант шема (јединице локалне самоуправе и сл.)

Код следећих пројеката обавеза суфинансирања средствима из републичког буџета је извршена у претходном периоду: Подршка за учешће у Програмима ЕУ, Реформа полиције и управљање миграцијама, Подршка за унапређење животних услова присилних миграната и за затварање колективних центара, Секторски програм: Јачање система за заштиту животне средине и за климатске промене.

Код следећих пројеката/секторских програма суфинансирање се не обезбеђује из средстава републичког буџета: Подршка систему владавине права у Републици Србији; Секторски програм: Подршка реформи државне управе; Подршка развоју малих и средњих предузећа; Јачање медијских слобода.

ИПА 2014 – преглед акционих докумената са суфинансирањем који се спроводе у режиму директног управљања¹⁶

Коначни датум за закључивање уговора о набавци и бесповратним средствима: 01. јул 2018

Коначни датум за оперативно спровођење: 01. јул 2021

ИПА 2014 преглед суфинансирања операција по пројектима/секторским програмима за централизовано управљање					
Сектор	Акциони документ	Укупан буџет	ИПА средства за	Неопходно суфинансирање	Надлежна институција (извор суфинансирања)
Образовање,	Еразмус + агенција	4,5 милиона евра	3,5 милиона евра	1 милион евра	Министарство просвете,

¹⁶ Дана 30.06. 2015. године, потписан је финансијски споразум између Европске комисије и Републике Србије који се односи на помоћ Европске комисије у санирању последица природне катастрофе поплава које су током маја 2014 године погодиле Републику Србију, а који се третира одвојено од два финансијска споразума кроз које ће бити реализован Национални програм ИПА 2012. Поменути споразум у укупној вредности од 62 милиона евра не прописује обезбеђивање националног суфинансирања у виду контрибуције појединим мерама и уговорима. Имајући у виду су да активности које ће бити финансиране од стране Европске комисије условљене припремним радњама које је потребно да институције Републике Србије спроведу пре почетка поменутих активности, потребно је благовремено планирати одговарајућа средства за оперативне трошкове у оквиру финансијских планова ових институција.

ИПА 2014 преглед суфинансирања операција по пројектима/секторским програмима за централизовано управљање					
Сектор	Акциони документ	Укупан буџет	ИПА средства за	Неопходно суфинансирање	Надлежна институција (извор суфинансирања)
Запошљавање и социјална политика					науке и технолошког развоја
Демократија и владавина права	Сектор унутрашњих послова/ Компонента 2 / Резултати 3 и 4	6 милиона евра	5,65 милиона евра	1. 0,175 милиона евра 2. 0,175 милиона евра	1. Комесаријат за избеглице и миграције 2. Канцеларија за Косово и Метохију

ИПА 2016 – преглед акционих докумената са суфинансирањем који се спроводе у режиму директног управљања

Коначни датум за закључивање уговора о набавци и бесповратним средствима: 05. мај 2020.

Коначни датум за оперативно спровођење: 05. мај 2023.

ИПА 2016 преглед суфинансирања операција по пројектима/секторским програмима за централизовано управљање					
Сектор	Акциони документ	Укупан буџет	ИПА средства за	Неопходно суфинансирање	Надлежна институција (извор суфинансирања)
Демократија и владавина права	Подршка европским интеграцијама/ Резултат 3	2,588235 милиона евра	2,2 милиона евра	0,388235 милиона евра	Републички завод за статистику
Демократија и владавина права	Подршка видљивости ЕУ средстава / Резултат 1	3,25 милиона евра	2,75 милиона евра	0,5 милиона евра	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре

У случају акционог документа Подршка европским интеграцијама, за резултат 8, директни грант Сталној конференцији градова и општина, средства се не обезбеђују из Буџета Републике Србије.

Пројекти и секторски програми/акциони документи, или делови истих, који се спроводе у режиму централизованог/директног управљања а не захтевају суфинансирање, биће такође презентовани у делу одговарајућег члана Закона о буџету.

II

Инструкција која се односи на пројекте који се спроводе у оквиру програма прекограничне и транснационалне сарадње (ИПА I и ИПА II)

Имајући у виду специфичност спровођења активности у оквиру програма прекограничне и транснационалне сарадње, осим износа за суфинансирање, неопходно је планирати средства за предфинансирање¹⁷ активности у пројектима које спроводе партнери из Србије. Предфинансирање се односи на потребан износ средстава који треба обезбедити у буџету Републике Србије, а која би била употребљена за правовремено и квалитетно спровођење активности. Та средства би била враћана у буџет Републике Србије након прихватања финансијских извештаја пројеката и повраћаја средстава од стране Уговорног тела. Динамика повраћаја средстава се разликује од планирања средстава за текућу буџетску годину, тако да средства за предфинансирање планирана за 2018. годину могу бити враћена у буџет у периоду 2019-2023. године.

За програме прекограничне и транснационалне сарадње у којима учествује Република Србија, Влада Републике Србије је у обавези да обезбеди суфинансирање и предфинансирање за Приоритетну осу „Техничка помоћ“. Приоритетна оса „Техничка помоћ“ износи 10% од укупних средстава програма прекограничне сарадње, односно за програме транснационалне сарадње 10% од одобрених ИПА средстава транснационалног програма. Средства одређена буџетом Републике Србије за приоритетну осу „Техничка помоћ“ планирају се за несментан и континуиран рад програмских тела у процесу припреме, спровођења, оцењивања и затварања програма прекограничне и транснационалне сарадње.

Поред суфинансирања и предфинансирања за компоненту техничке помоћи која се обезбеђује у буџету Републике Србије кроз финансијски план Министарства за европске интеграције, потребно је обезбедити и средства за суфинансирање и предфинансирање активности у оквиру одобрених пројеката у програмима прекограничне и транснационалне сарадње у којима учествује Република Србија а које спроводе директни буџетски корисници у датој буџетској години и исказују у оквиру лимита у предлогу финансијског плана.

Главне области подршке у оквиру програма прекограничне и транснационалне сарадње дефинисане су у Оперативним програмима и реализују се кроз додељивање средстава пројектима на јавним позивима који се објављују у оквиру сваког од Програма прекограничне и транснационалне сарадње у којима учествује Република Србија.

У оквиру програмског периода 2007 – 2013, Република Србија учествује у осам програма прекограничне и транснационалне сарадње:

1. ИПА програм прекограничне сарадње Мађарска – Србија
2. ИПА програм прекограничне сарадње Румунија – Србија
3. ИПА програм прекограничне сарадње Бугарска – Србија
4. Транснационални ЕРДФ програм „Југоисточна Европа“
5. Јадрански ИПА програм прекограничне сарадње

¹⁷ Предфинансирање је потребан износ средстава за спровођење ИПА пројеката у оквиру програма прекограничне и транснационалне сарадње који се обезбеђује буџетом Републике Србије. Износ за предфинансирање се враћа након рефундације одобрених трошкова у оквиру финалног извештаја пројеката.

6. ИПА програм прекограничне сарадње Хрватска – Србија
7. ИПА програм прекограничне сарадње Србија – Босна и Херцеговина
8. ИПА програм прекограничне сарадње Србија – Црна Гора

Јавни позиви обухватају једну или више годишњих финансијских алокација Програма, док вредности пројеката варирају од минималних 50.000 евра тражене донације до више милиона евра у зависности од лимита који је дефинисан одређеним јавним конкурсом.

Постоје три модела управљања Програмима прекограничне и транснационалне сарадње:

1. Централизован модел управљања (када је уговорно тело Делегација ЕУ за партнере из Србије и спроводи се у ИПА програмима прекограничне сарадње Хрватска – Србија, Србија – Босна и Херцеговина и Србија – Црна Гора за позиве за прикупљање предлога пројеката који се спроводи у оквиру ИПА 2007-2013 и то за ИПА средства обезбеђена Републици Србији за 2012. и 2013. годину
2. Децентрализован модел управљања (када је уговорно тело Министарство финансија Републике Србије и спроводиће се у програмима прекограничне сарадње са Босном и Херцеговином и Црном Гором у оквиру ИПА 2014-2020. године и у програму прекограничне сарадње са БЈР Македонијом у оквиру ИПА 2016-2020 године. За уговарање и финансирање се користе правила набавки за спољну помоћ ЕУ (ПРАГ правила) и након потписивања уговора о донацији, партнер који спроводи пројекат авансно добија 80% од тражених ИПА средстава за прву годину спровођења пројекта. Поред наведених програма прекограничне сарадње у припреми је и програм прекограничне сарадње са Македонијом. Очекује се одобрење овог програма до краја 2016. године.
3. Модел заједничког управљања - када је **уговорно тело** институција из земље чланице (најчешће Управљачко тело програма) која потписује уговор о донацији само са назначеним **водећим** партнером. Вodeћи партнер је партнерска институција која координише спровођење пројекта у програмима прекограничне сарадње и може бити из било које земље учеснице, осим у транснационалном програму Дунав где је водећи партнер организација из земље чланице ЕУ. Вodeћи партнер са осталим партнерима потписује Партнерски споразум у коме су дефинисана тражена и укупна средства сваког од партнера. На основу тих докумената Уговорно тело уплаћује аванс водећем партнеру у максималном износу од 25% од тражених средстава (износ аванса зависи од Програма). У транснационалним програмима нема авансне уплате партнерима. Партнери из Републике Србије су у обавези да потроше средства одобрена пројектом и тек након плаћања могу да траже повраћај средстава од Уговорног тела умањена за аванс који су добили.

Суфинансирање у минималном износу од 15% од укупне вредности пројекта је обавезно за све пројекте без обзира у ком управљачком моделу Програма се спровode.

Буџет Републике Србије обезбеђује обавезно суфинансирање Републике Србије за припадајући део Приоритетне осе „Техничка помоћ“ у свим програмима прекограничне и

трансационалне сарадње у којима учествује Република Србија, као и предфинансирање активности према одобреним плановима или пројектима у Приоритетној оси „Техничка помоћ“.

За спровођење пројеката у осталим Приоритетним осама програма прекограничне и трансационалне сарадње, а у којима учествују директни буџетски корисници, у оквиру раздела директних буџетских корисника планирају се средства суфинансирања и предфинансирања усклађена са одобреним буџетима пројеката.

Приоритетна оса „Техничка помоћ“ износи 10% од укупне вредности програма прекограничне сарадње, односно за програме трансационалне сарадње 10% од укупних ИПА средстава за трансационални програм. (ЕУ допринос од 85% и суфинансирање од 15%), тако да су планирана средства за приоритет „Техничка помоћ“ као и износ обавезног суфинансирања ове компоненте унапред познати.

ПРОГРАМСКИ ПЕРИОД 2014-2020. ГОДИНА

Европска комисија је у 2014. години одобрила програме прекограничне сарадње са Босном и Херцеговином и са Црном Гором, док су програми прекограничне сарадње са Бугарском, Хрватском, Румунијом, Мађарском, трансационални програм Дунав и Јадранско-јонски трансационални програм одобрени током 2015. године. Средства суфинансирања и предфинансирања за Приоритетну осу „Техничка помоћ“ за све програме прекограничне и трансационалне сарадње у којима учествује Република Србија се планирају се у оквиру раздела Министарства за европске интеграције у наредном периоду:

Одобрени ЕУ доприноси програмима прекограничне и трансационалне сарадње за период 2014-2020. година у еврима:

Програм	ЕУ допринос програму	ИПА (пројектована алокација за Србију)	Средства суфинансирања	Суфинансирање техничке помоћи – обавеза Републике Србије
ИПА програм прекограничне сарадње Бугарска - Србија 2014-2020	28.986.914,00	14.493.457,00	2.557.668,88	255.766,89
ИПА програм прекограничне сарадње Румунија - Србија 2014-	74.906.248,00	37.453.124,00	6.609.374,82	660.937,48

Програм	ЕУ допринос програму	ИПА (пројектована алокација за Србију)	Средства суфинансирања	Суфинансирање техничке помоћи – обавеза Републике Србије
2020				
ИПА програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија 2014-2020	65.124.000,00	32.562.000,00	5.746.235,29	574.623,53
ИПА програм прекограничне сарадње Хрватска-Србија 2014-2020	34.293.188,00	17.146.594,00	3.025.869,53	302.586,95
ИПА програм прекограничне сарадње Србија - Босна и Херцеговина 2014-2020*	14.000.000,00	7.000.000,00	1.111.764,71	
ИПА програм прекограничне сарадње Србија - Црна Гора 2014-2020*	8.400.000,00	4.200.000,00	667.058,82	
Транснационални програм Дунав	19.829.192,00	12.095.807,12	2.134.554,20	213.455,42
Јадранско Јонски трансационални програм	15.688.887,00	3.922.221,75	692.156,78	69.215,68

Програм	ЕУ допринос програму	ИПА (пројектована алокација за Србију)	Средства суфинансирања	Суфинансирање техничке помоћи – обавеза Републике Србије
ИПА програм прекограничне сарадње Србија – Македонија**	4.000.000	2.000.000	317.647,06	

Износи исказни у еврима у последњој колони односе се на обавезе Републике Србије (обавезно суфинансирање Приоритетне осе „Техничка помоћ“) за цео период трајања програма. Средства се планирају у складу са годишњим алокацијама буџета програма. За програме са Босном и Херцеговином, са Црном Гором и са Македонијом суфинансирање техничке помоћи није неопходно, али је потребно планирати средства предфинансирања. Како су расположива средства изузетно мала, потребно је планирати и додатна средства која ће омогућити несметано спровођење активности планираних у оквиру пројеката техничке помоћи. Такође је потребно нагласити да се приоритетна оса у оквиру перспективе 2014-2020 за програме прекограничне сарадње са Босном и Херцеговином и са Црном Гором планира као јединствени пројекат. На основу планираних активности у Приоритетној оси „Техничка помоћ“ у оквиру свих програма прекограничне и транснационалне сарадње у којима учествује Република Србија процењено је да ће бити потребно обезбедити средства за суфинансирање и предфинансирање активности Приоритетне осе „Техничка помоћ“ следећом динамиком:

Програм	2018	2019	2020	Укупно за период 2018-2020
Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Бугарска - Србија 2014-2020	60.000,00 евра 7.260.000,00 динара	60.000,00 евра 7.260.000,00 динара	60.000,00 евра 7.260.000,00 динара	180.000,00 евра 21.780.000,00 динара
Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Румунија -	100.000,00 евра 12.100.000,00	100.000,00 евра 12.100.000,00	100.000,00 евра 12.100.000,00	300.000,00 евра 36.300.000,00

Програм	2018	2019	2020	Укупно за период 2018-2020
Србија 2014-2020	динара	динара	динара	динара
Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија 2014-2020	120.000,00 евра 14.520.000,00 динара	80.000,00 евра 9.680.000,00 динара	80.000,00 евра 9.680.000,00 динара	280.000,00 евра 33.880.000,00 динара
Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Хрватска-Србија 2014-2020	100.000,00 евра 12.100.000,00 динара	80.000,00 евра 9.680.000,00 динара	80.000,00 евра 9.680.000,00 динара	260.000,00 евра 31.460.000,00 динара
Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Србија - Босна и Херцеговина 2014-2020 и Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Србија - Црна Гора 2014-2020	800.000,00 динара као средства предфинансирања и додатног суфинансирања пројекта техничке помоћи	800.000,00 динара као средства предфинансирања и додатног суфинансирања пројекта техничке помоћи	800.000,00 динара као средства предфинансирања и додатног суфинансирања пројекта техничке помоћи	2.400.000,00 динара као средства предфинансирања и додатног суфинансирања пројекта техничке помоћи
ИПА програм прекограничне сарадње Србија – Македонија 2016-2020**	500.000,00 динара као средства предфинансирања и додатног суфинансирања пројекта техничке	320.000,00 динара као средства предфинансирања и додатног суфинансирања пројекта	320.000,00 динара као средства предфинансирања и додатног суфинансирања пројекта техничке	1.140.000,00 динара као средства предфинансирања и додатног суфинансирања пројекта техничке

Програм	2018	2019	2020	Укупно за период 2018-2020
	помоћи	техничке помоћи	помоћи	помоћи
Интеррег Транснационални и програм Дунав	70.000 евра 8.470.000,00 динара	70.000 евра 8.470.000,00 динара	70.000 евра 8.470.000,00 динара	210.000 евра 25.410.000,00 динара
Интеррег Јадранско Јонски транснационални и програм	40.000 евра 4.840.000,00 динара	20.000 евра 2.420.000,00 динара	20.000 евра 2.420.000,00 динара	80.000 евра 9.680.000,00 динара

У оквиру јавних конкурса за прикупљање предлога пројеката за програме прекограничне и транснационалне сарадње за период 2014-2020, познати су резултати конкурса у оквиру програма са Бугарском, Хрватском, стратешког и обичног позива са Румунијом, стратешког и обичног позива (само за приоритетне осе 1 – Управљање водама и 2 – Саобраћај) са Мађарском, транснационалног програма Дунав и Јадранско-јонског транснационалног програма. Пројекти директних буџетских корисника који су одобрени у оквиру ових јавних конкурса су:

Програм	Институција и пројекат	2018	2019	2020	Укупно за период 2018-2020
Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Бугарска - Србија 2014-2020	Министарство унутрашњих послова Унапређење капацитета за управљање ризицима у случају великих шумских пожара у прекограничној области – координација, обука, мониторинг, иновативне методе и опремање	188.900,00 евра 22.856.900,00 динара			188.900,00 евра 22.856.900,00 динара

Програм	Институција и пројекат	2018	2019	2020	Укупно за период 2018-2020
	Министарство унутрашњих послова	282.850,00 евра			282.850,00 евра
	Заједничке интервенције у ванредним ситуацијама у пограничном региону Србије и Бугарске	34.224.850,00 динара			34.224.850,00 динара
Транснационални програм Дунав 2014-2020	Републички хидрометеоролошки завод	32.000,00 евра	30.570,00 евра		62.570,00 евра
	DRiDanube	3.872.000,00 динара	3.698.970,00 динара		7.570.970,00 динара
	Министарство културе, Републички институт за заштиту споменика културе	29.000,00 евра	8.000,00 евра		37.000 евра
	ART NOUVEAU	3.509.000,00 динара	968.000,00 динара		4.477.000 динара
	Републички завод за статистику	27.115,00 евра			27.115,00 евра
	YOUMIG	3.280.915,00 динара			3.280.915,00 динара
	Завод за унапређење образовања и васпитања	27.039 евра	27.039 евра		54.078 евра
	Learning by Doing	3.271.719 динара	3.271.719 динара		6.543.438 динара
Дирекција за пловне путеве Пловпут	21.300 евра	21.359 евра		42.659 евра	
DanubeSediment	2.577.300 динара	евра 2.584.439 динара		5.161.739 динара	
Дирекција за пловне путеве Пловпут	64.500 евра	64.580 евра		129.080 евра	
Danube STREAM	7.804.500 динара	7.814.180 динара		15.618.680 динара	

Програм	Институција и пројекат	2018	2019	2020	Укупно за период 2018-2020
	Министарство образовања, науке и технолошког развоја ResInfra@DR	33.000 евра 4.059.000 динара	70.000 евра 8.610.000 динара	21.868,90 евра 2.689.874,70 динара	124.868,90 евра 15.358.874,70 динара
Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Румунија - Србија	Министарство унутрашњих послова Јачање капацитета румунских и српских управа за реакцију у случају поплава и земљотреса	282.685,00 евра 34.204.885,00 динара	558.825,00 евра 67.629.925,00 динара		841.510,00 евра 101.822.710,00 динара
	Министарство здравља Румунија - Србија заједничка иницијатива за борбу против малигних обољења у прекограничном региону: унапређење дијагностиковања и лечења малигних тумора	2.366.500,00 евра 286.346.500,00 динара			2.366.500,00 евра 286.346.500,00 динара
	ЈП Путеви Србије* Унапређење повезаности Баната	43.441,71 евра 52.809.446,91 динар	43.441,71 евра 52.809.446,91 динар		872.883,42 евра 105.618.893,82 динара
	Окружни затвор Панчево* Нова шанса за инклузију	41.330,63 евра 5.001.005,63 динара	41.330,63 евра 5.001.005,63 динара		82.661,25 евра 10.002.011,25 динара
	ЈП Путеви Србије* Унапређење	666.441 евра	1.481.229 евра		2.147.670 евра

Програм	Институција и пројекат	2018	2019	2020	Укупно за период 2018-2020
прекограничне сарадње Мађарска - Србија	прекограничног пута између Баје и Сомбора – Други део	80.639.361 динар	179.228.709 динара		259.868.070 динара
	ЈП Путеви Србије* Развој путне инфраструктуре у граничној области код Кубекхаза и Рабе	18.272 евра 2.210.912 динара	186.087 евра 22.516.527 динара	368.614 евра 44.602.294 динара	572.973 евра 69.329.733 динара

*средства за пројекте у којима су партнери ЈП Путеви Србије и Окружни затвор Панчево ће бити планирани у оквиру раздела ресорних министарстава.

У току је процес оцењивања предлога пројеката пријављених у оквиру другог јавног позива програма прекограничне сарадње са Мађарском за приоритете 3 – Туризам и 4 – Конкурентност, као и у оквиру другог јавног позива транснационалног програма Дунав. Очекује се да ће пројекти одобрени за финансирање из наведених јавних позива бити познати до краја новембра 2017. године. Уколико за финансирање буду одобрени пројекти у којима су партнери директни буџетски корисници, средства потребна за период 2018-2020 ће се планирати у оквиру раздела директног буџетског корисника приликом припреме буџета.

ПРОГРАМСКИ ПЕРИОД 2007-2013. ГОДИНА

Средства за суфинансирање и предфинансирање пројеката у којима учествују директни буџетски корисници могу бити позната након одобрења листе пројеката који су предложени за финансирање. Како се програми прекограничне и транснационалне сарадње спроводе кроз објављивање конкурса за достављање предлога пројеката, листа пројеката предложених за финансирање је позната након затварања конкурса и завршеног процеса оцењивања предлога пројеката. У оквиру програма прекограничне сарадње са Бугарском, Мађарском, Румунијом, Јадранском програму и транснационалном програму Југоисточна Европа који се финансирају из ИПА 2007-2013 неће бити објављивања јавних конкурса.

Програми прекограничне сарадње са Хрватском, Босном и Херцеговином и Црном Гором су током 2015. године објавили конкурсе за прикупљање предлога пројеката из средстава одобрених за 2012. и 2013. годину Уговори о спровођењу ових пројеката су потписани током 2016. године. Такође су у току и завршне активности буџета техничке помоћи програма прекограничне сарадње са Босном и Херцеговином и са Црном Гором. У том смислу биће потребно у оквиру буџета Републике Србије планирати и следеће пројекте:

Програм	Институција и пројекат	2018	2019	2020	Укупно за период 2018-2020
ИПА програм прекограничне сарадње Србија – Црна Гора	Министарство за европске интеграције	41.463 евра			41.463 евра
	Пројекат техничке помоћи	5.020.000 динара			5.020.000 динара

Буџетски корисници расходе и/или издатке планирају у оквиру шифре пројеката/секторског програма за које је специфично финансирање из два извора: извор 56 - финансијска помоћ ЕУ (за део који се финансира из финансијске помоћи ЕУ), односно извор 05 за програмски период 2007-2013 и извор 01 – општи приход буџета (за део којим се финансира национално учешће – суфинансирање и предфинансирање), па је потребно испланирати укупне износе прихода и расхода и/или издатака из оба извора.

Правила о оправданости трошкова наведена у делу I ове Инструкције важе и за трошкове у оквиру програма прекограничне и транснационалне сарадње. У случајевима где је неопходно финансирати трошкове у оквиру пројеката који нису подобни по правилима ЕУ, трошкови ће бити плаћани из националних средстава, али неће бити приказивани као национално суфинансирање.

Специфичност програма прекограничне и транснационалне сарадње је и у моделу управљања и у начину планирање средстава.

У складу са Оквирним споразумом Република Србија мора да обезбеди средства за надокнаду нерегуларно утрошених средстава (као последицу утврђене неправилности), у случају када није могуће наплатити настале дугове од партнера који спроводе пројекте, а у складу са наведеним потребно је планирати и расходе и/или издатке на име покрића надокнаде нерегуларно утрошених средстава (покриће се подразумева за део који је финансиран из финансијске помоћи ЕУ и за део који је финансиран из националног учешћа- суфинансирања). Износ на име покрића надокнаде нерегуларно утрошених средстава се процењује на 1% укупне планиране годишње реализације програма – око 200.000 евра) - на економској класификацији 485 – Накнада штете за повреде или штета нанета од стране државних органа, у оквиру шифре пројекта/секторског програма. Буџетски корисници планирају средства за ове намене пропорционално свом учешћу у годишњој реализацији пројекта.

Осим директних буџетских корисника, партнери на пројектима у оквиру програма прекограничне и транснационалне сарадње су и друге непрофитне организације и институције као што су општине, привредне коморе, удружења, невладине организације, школе, факултети, институти и слично. Средства за суфинансирање и предфинансирање за ове институције нису исказана у буџету Републике Србије.

III

ИНСТРУКЦИЈА КОЈА СЕ ОДНОСИ НА ПРВУ КОМПОНЕНТУ ИПА – ПОМОЋ У ТРАНЗИЦИЈИ И ИЗГРАДЊА ИНСТИТУЦИЈА - ДЕЦЕНТРАЛИЗОВАНО УПРАВЉАЊЕ ИПА 2013, АКЦИОНЕ ПРОГРАМЕ И ПРОГРАМЕ ПРЕКОГРАНИЧНЕ САРАДЊЕ ИПА II – ИНДИРЕКТНО УПРАВЉАЊЕ ИПА 2014, ИПА 2015 и ИПА 2016; РЕЛЕВАНТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ ЗА ИПА II – УЧЕШЋЕ У ПРОГРАМИМА ЕУ

У овом одељку наводе се посебна правила која важе за децентрализовано и индиректно управљање финансијском помоћи ЕУ. Одлуком о преносу права управљања средствима претприступне помоћи која се односи на прву компоненту инструмента претприступне помоћи (ИПА) – Помоћ у транзицији и изградња институција¹⁸, од 20. марта 2014. године, Европска комисија је на Републику Србију пренела овлашћење за самостално управљање средствима претприступне помоћи ЕУ, у складу са захтевима садржаним у члану 11. Уредбе Европске комисије о спровођењу ИПА бр. 718/2007 и чланом 12. Закона о потврђивању Оквирног споразума између Републике Србије и Комисије Европских заједница о правилима за сарадњу која се односе на финансијску помоћ Европске заједнице Републици Србији у оквиру спровођења помоћи према правилима инструмента претприступне помоћи (ИПА) („Службени гласник РС – међународни уговори” број 124/07) (даље у тексту: Оквирни споразум за ИПА I). Преласком на децентрализовано управљање, процес спровођења програма, односно организацију поступака јавних набавки, управљање уговорима и исплате крајњим корисницима и уговарачима, више не врши Делегација Европске уније у Београду, већ институције Републике Србије, како за средства финансијске помоћи ЕУ тако и за национално суфинансирање. У том смислу, највећи део Националног програма за Србију у оквиру ИПА компоненте – Помоћ у транзицији и изградња институција за 2013. годину, припремљен је тако да се реализација предвиђа у режиму децентрализованог управљања (изузев пројеката и делова секторских програма који се наводе у делу I инструкције).

У складу са чланом 13. Уредбе о спровођењу ИПА II бр. 447/2014 и чланом 12. Закона о потврђивању Оквирног споразума између Републике Србије и Европске комисије о правилима за спровођење финансијске помоћи Европске уније Републици Србији у оквиру инструмента за претприступну помоћ (ИПА II) („Службени гласник РС – међународни уговори”, број: 19/14 од 29. децембра 2014. године) (даље у тексту: Оквирни споразум за ИПА II), Европска комисија поверава управљање средствима у оквиру ИПА II по индиректном моделу управљања закључивањем Финансијског споразума. Потписивањем Финансијских споразума за Акционе програме за 2014. и 2015. годину, за Програме прекограничне сарадње Србија-БиХ за 2014 и 2015. годину и Србија-Црна Гора за 2014. и 2015. годину, Европска комисија извршила је пренос овлашћења за управљање средствима претприступне помоћи Европске уније за ове програме. Очекује се да Република Србија и Европска комисија закључе до краја 2017. године Финансијске споразуме за Акциони програм ИПА 2016¹⁹ као и за Програме прекограничне сарадње.

Следећа посебна правила представљају битну разлику у односу на централизовано управљање (део I инструкције):

¹⁸ *Commission Decision C(2014) 1722 of the 20 of March*

¹⁹ Усвојен Одлуком Европске комисије *C(2016) 8257 final* од 6. децембра 2016. године

- Правила ЕК предвиђају да се суфинансирање пројеката у државама у којима се средства помоћи ЕУ реализују у оквиру **децентрализованог и индиректног** система управљања, укључујући и Републику Србију, врши према главним областима/секторима подршке дефинисаним у оквиру Вишегодишњег индикативног планског документа (MIPD 2007-2013) и Индикативног Стратешког Документа (ISP 2014-2020) Европске комисије за Републику Србију и према **заједничком** моделу спровођења, што значи да се за сваки конкретан уговор спајају средства из финансијске помоћи ЕУ и средства националног суфинансирања, те се процес набавки услуга/радова/опreme врши за конкретан уговор у целини и то према правилима уговарања и набавки која важе у Европској унији (тзв. PRAG правила²⁰). Процедuru јавних набавки спроводи Тело за уговарање²¹ (Сектор за уговарање и финансирање програма из средстава ЕУ, Министарство финансија).
- Финансијски споразум потписан 6. јуна 2014. године, између Владе Републике Србије и Европске комисије, који се односи на Национални програм за Србију за 2013. годину у оквиру ИПА компоненте Помоћ у транзицији и изградња институција, у делу који се односи на децентрализовано управљање, за сваки уговор у оквиру пројекта односно секторског програма предвиђа суфинансирање у следећим пропорцијама²²: суфинансирање у износу од најмање 10% од укупне вредности буџета који се односи на техничку помоћ – уговори о услугама; суфинансирање у износу од најмање 15% од укупне вредности буџета који се односи на инвестиције (инфраструктурни радови и набавка опреме) – уговори о набавци и уговори о радовима; суфинансирање у износу од најмање 10% од укупне вредности уговора који се односе на „грант“ шеме без обзира да ли се активности односе на институционалну изградњу или инвестиције и суфинансирање у износу од најмање 5% за „твининг“ пројекте. За трошкове који нису прихватљиви за финансирање из средстава ИПА, институција корисник „твининг“ пројекта планира и додатна средства, а за потребе режијских трошкова пројектног тима, као и трошкова превоза који ће настати током спровођења пројекта, али изван буџета самог пројекта.
- Потписани финансијски споразуми за Акционе програме ИПА 2014 и ИПА 2015 и програме прекограничне сарадње који се спровode по моделу индиректног управљања дефинишу проценат суфинансирања за сваки уговор утврђен у конкретном Акционом документу, односно програму прекограничне сарадње.

Правила за планирање активности које се суфинансирају националним средствима у оквиру пројеката/секторских програма финансираних средствима финансијске помоћи ЕУ

У моменту планирања финансијских средстава намењених за национално учешће и планирање средстава финансијске помоћи ЕУ у оквиру одобрених пројеката и програма, потребно је поштовати следећа правила:

- Активности које се финансирају у оквиру пројекта/секторског програма дефинишу се у предлозима пројеката/секторских програма који чине годишњи Национални програм, односно годишњи Акциони програм;

²⁰ Практични водич за процедуре уговарања код спровођења програма ЕУ ван њене територије

²¹ У складу са Уредбом о управљању програмима претприступне помоћи Европске уније у оквиру компоненте I Инструмента претприступне помоћи (ИПА) – Помоћ у транзицији и изградња институција за период 2007-2013 („Службени гласник РС”, број 140/14, као и Уредбом о управљању програмима претприступне помоћи Европске уније у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА II) за период 2014-2020. године („Службени гласник РС”, број 86/15) дефинисано је Тело за уговарање.

²² Наведене пропорције су преовлађујуће правило, од којег Финансијски споразум може да предвиди евентуална одступања.

- Буџетски корисници дужни су да планирају средства на нивоу **пројекта/секторског програма/акције** и исказују их у предлогу финансијског плана релевантног програма као у **Прилогу 4 (износи који се налазе у наведеном прилогу су индикативни. Буџетски корисници могу да унесу измењене износе у складу са планираном динамиком спровођења уговора)**. Поред овога, буџетски корисници дужни су да планирају средства за **пројекте/секторске програме/акције** који се финансирају из нераспоређених средстава ИПА 2013 и ИПА 2014 (*Unallocated Envelope*) у складу са одлуком Радне групе.
- Средства националног учешћа (суфинансирања) у спровођењу финансијске помоћи ЕУ морају се планирати у оквирима дозвољених буџетских лимита за сваког буџетског корисника;
- Средства финансијске помоћи ЕУ се планирају изван дозвољених буџетских лимита за сваког буџетског корисника;
- **Корисници буџетских средстава одговорни су за правилно планирање, у складу са предвиђеном динамиком спровођења, износа расхода и/или издатака за финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи ЕУ, као и за правилно планирање износа расхода, који ће се финансирати из финансијске помоћи ЕУ (средства дата на управљање Републици Србији)**²³;
- **Буџетски корисници, који не испланирају довољан износ средстава за финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи ЕУ, морају да изврше преусмеравање средстава са других својих апропријација и/или програма**²⁴;
- Средства планирана за финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи ЕУ не могу се користити у друге сврхе²⁵;
- Имајући у виду да је реализација годишњег ИПА програма вишегодишња и да се не подудара са националном буџетском годином, потребно је распоредити опредељена средства из једне године буџета ЕУ у неколико година буџета Републике Србије у складу са Планом јавних набавки²⁶ и уговором дефинисаном динамиком спровођења²⁷;
- Буџетски корисници расходе и/или издатке планирају у оквиру шифре пројеката/секторског програма за које је предвиђено финансирање из два извора: извор 56 - финансијска помоћ ЕУ (за део који се финансира из финансијске помоћи ЕУ) и извор 01 – општи приход буџета (за део којим се финансира национално учешће – суфинансирање), па је потребно испланирати укупне износе прихода и расхода и/или издатака из оба извора. У случају да Акционим документом није предвиђено суфинансирање, буџетски корисници расходе и/или издатке планирају само из извора 56 - финансијска помоћ ЕУ.

²³ Члан 68а Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, бр.54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12 62/13, 63/13-исправка, 108/13, 142/14, 68/15 – др. Закон, 103/15 и 99/16).

²⁴ Ибид.

²⁵ Ибид.

²⁶ *Procurement and Grants Plan*.

²⁷ Имајући у виду да поступак набавке по ПРАГ правилима захтева више од 6 месеци, а време за реализацију конкретног уговора захтева додатни временски период, неопходно је у том смислу планирати средства за суфинансирање у одговарајућем временском периоду, а сходно врсти уговора.

- Приликом планирања средстава за суфинансирање, надлежне институције **не треба** да у предлогу својих финансијских планова урачунају трошкове ПДВ²⁸.
- Буџетски корисници одговорни су и за планирање трошкова на име камата због кашњења у плаћању, на извору 01, а изван буџета пројекта/уговора, и пенала/казни које настају приликом спровођења пројекта/уговора.
- За уговоре о радовима чији се завршетак очекује у току 2018. године неопходно је да буџетски корисници планирају већи износ националног учешћа – суфинансирања, у износу од 10%²⁹ од укупне вредности уговора, на име трошкова за додатне и/или непредвиђене радове.
- За *FIDIC* уговоре о радовима неопходно је да у 2018. години буџетски корисници планирају средства на извору 01 за покриће тошкова комисије за решавање спорова. Минимални износ по пројекту/уговору треба да износи 31.500,00 евра³⁰. Буџетски корисници могу, у складу са проценом, планирати и већи износ од минималног.
- У складу са Оквирним споразумом за ИПА I³¹ и Оквирним споразумом за ИПА II³², Република Србија мора да обезбеди средства за надокнаду нерегуларно утрошених средстава (као последицу неправилности или превара), у случају када није могуће наплатити настале дугове, па у складу са наведеним, буџетски корисници планирају и расходе и/или издатке на име покрића надокнаде нерегуларно утрошених средстава. Износ на име покрића надокнаде нерегуларно утрошених средстава се процењује на 1% укупне планиране годишње реализације пројекта/секторског програма на економској класификацији 485 - Накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа, у оквиру шифре пројекта/секторског програма. Буџетски корисници планирају средства за ове намене пропорционално свом учешћу у годишњој реализацији пројекта/секторског програма;

²⁸ У складу са чланом 24, став 1, тачка 16а Закона о ПДВ.

²⁹ У случају Републичке дирекције за воде неопходно је да буџетски корисник планира већи износ националног учешћа – суфинансирања, у износу од 5% од укупне вредности уговора, на име трошкова за додатне и/или непредвиђене радове.

³⁰ У случају Републичке дирекције за воде минимални износ по пројекту/уговору треба да износи 15.750,00 евра.

³¹ Члан 29. Надокнада новчаних средстава у случају неправилности или преваре

1) Сваки доказани случај постојања неправилности или преваре, који буде откривен у било које време током реализације помоћи на основу ИПА или приликом ревизије, имаће као последицу надокнаду новчаних средстава Комисији, коју ће морати да изврши корисник.

2) Национални службеник за одобравање надокнадиће, у складу са националним поступцима за надокнаду, допринос Заједнице уплаћен Кориснику, а о трошку оних који су починили неправилност, превару или корупцију или о трошку оних који су од ње имали користи. Ако Национални службеник за одобравање не успе да поврати пун или делимичан износ новчаних средстава, то неће спречити Комисију да надокнади новчана средства, узимајући их од корисника.

³² Члан 51(1) Заштита финансијских интереса Уније

Корисник ИПА II коме су поверени задаци спровођења буџета у оквиру помоћи ИПА II, спречиће, утврдити и исправити неправилности и преваре при извршењу тих задатака. У том циљу, корисник ИПА II извршиће, у складу са начелом пропорционалности, претходне (*ex ante*) и накнадне (*ex post*) контроле, укључујући провере на терену на репрезентативним узорцима трансакција и/или узорцима ризичних трансакција, да би се обезбедило да се акције финансиране из буџета делотворно изврше и исправно спроведу. Корисник ИПА II такође ће извршити повраћај новчаних средстава која су непрописно исплаћена и покренути судске поступке када је то неопходно.

Члан 41(1) Повраћај средстава

Сваки случај предвиђен чланом 51. став 5. овог споразума, који настане у било ком тренутку током реализације помоћи ИПА II или приликом ревизије, имаће као последицу повраћај новчаних средстава Комисији који ће морати да изврши корисник ИПА II.

Посебна правила за планирање средстава за учешће у Програмима ЕУ

Европска комисија је за финансијску перспективу 2014-2020 усвојила нове Програме ЕУ (*Creative Europe, Horizon 2020, Erasmus +, Cosme, Customs, Fiscalis, Europe for Citizens, Employment and Social Innovation (EaSI), Health Programme, Media, Civil Protection Mechanism*). У претходном периоду закључени су нови међународни споразуми којима се формализује учешће Републике Србије у Програмима ЕУ. Нови међународни споразуми за учешће Републике Србије у програмима ЕУ за период до 2020. године, који су до сада закључени или достављени у форми нацрта, садрже и одредбе о износу чланарина, а исти су послужили и као основа за припрему дела Акционих програма за ИПА 2014, ИПА 2015 и ИПА 2016 на бази којих ће се вршити рефундације из средстава ИПА II за расходе за чланарине које институције плаћају за **релевантну годину учешћа** у новим Програмима ЕУ. Институције надлежне за плаћање чланарина за учешће у новим Програмима ЕУ су биле у обавези да изврше плаћања на бази средстава претходно обезбеђених Законом о буџету за 2017. годину, чиме би се завршиле финансијске обавезе Републике Србије ка ЕУ према важећим међународним споразумима. Када је реч о рефундацији из средстава ИПА 2014, ИПА 2015 и ИПА 2016 очекује се да она буде реализована током 2018. године, а у складу са потписаним Финансијским споразумима за Акционе програме за ИПА 2014 и ИПА 2015 и усвојеним Акционим програмом за ИПА 2016.

Приликом планирања средстава за плаћање чланарине (улазних карата) за Програме ЕУ, буџетски корисници дужни су да на извору финансирања 01 планирају пун износ чланарине.

Ради благовременог планирања средстава за улазне карте (чланарине) за релевантну годину учешћа у новим Програмима ЕУ, буџетски корисници су дужни да средства планирају у складу са условима дефинисаним у релевантном међународном споразуму.

Правила о оправданости трошкова

У режиму децентрализованог управљања важе иста правила о оправданости трошкова, која се примењују у режиму централизованог управљања – погледати одговарајући део текста у одељку I – Инструкција за централизовано управљање.

У режиму индиректног управљања примењују се правила о оправданости трошкова дефинисана чланом 29. Оквирног споразума за ИПА II, као и правила о порезима, царинским дажбинама и другим фискалним трошковима дефинисаним у члану 28. Оквирног споразума за ИПА II, а која важе за средства финансијске помоћи ЕУ (ИПА II) и за средства суфинансирања.

IV

ИНСТРУКЦИЈА КОЈА СЕ ОДНОСИ НА ИПАРД II ПРОГРАМ

У овом одељку наводе се посебна правила која важе за спровођење ИПАРД II програма по моделу индиректног управљања финансијском помоћи ЕУ. Одлуком Европске комисије³³ од 20. јануара 2015. године усвојен је ИПАРД II програм за период 2014-2020 за Републику Србију. Европска комисија поверава управљање средствима у оквиру ИПА II по индиректном моделу управљања закључивањем Финансијског споразума, а додатна правила за спровођење ИПАРД II програма ближе се уређују Секторским споразумом³⁴ који је потписан 11. децембра 2015. године.

³³ *Commission Implementing Decision C (2015) 257 final.*

³⁴ Оквирни споразум за ИПА II, Члан 9.

У складу са одредбама Оквирног споразума за ИПА II³⁵ оперативна структура надлежна за спровођење ИПАРД II програма састоји се од:

1. ИПА Агенција за рурални развој (даље у тексту: ИПАРД Агенција), која је, између осталог, надлежна за спровођење поступка јавних набавки, управљање уговорима и исплате крајњим корисницима, како за средства финансијске помоћи ЕУ тако и за средства националног учешћа у спровођењу средства финансијске помоћи ЕУ; и
2. Управљачког тела, које је између осталог, надлежно за припрему и спровођење ИПАРД II програма.

У складу са Уредбом о управљању програмима претприступне помоћи Европске уније у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА II) за период 2014-2020. године („Службени гласник РС”, број 86/15), односно Одлуком о именовању одговорних лица и одређивању тела у систему управљања програмима претприступне помоћи Европске уније за период 2014-2020 („Службени гласник РС”, број 76/17) послове ИПАРД Агенције обавља Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде - Управа за аграрна плаћања, а послове Управљачког тела обавља Сектор за рурални развој у оквиру Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Усвојени ИПАРД II програм дефинише проценат суфинансирања за сваку меру у оквиру програма. Корисник мере „Техничка помоћ“ је Управљачко тело.

Правила за планирање и реализацију активности које се суфинансирају националним средствима у оквиру ИПАРД II програма

У моменту планирања финансијских средстава намењених за национално учешће и планирање средстава финансијске помоћи ЕУ у оквиру ИПАРД II програма, потребно је поштовати следећа правила:

- Средства националног учешћа у спровођењу финансијске помоћи ЕУ морају се планирати у оквирима дозвољених буџетских лимита;
- Средства финансијске помоћи ЕУ се планирају изван дозвољених буџетских лимита за сваког буџетског корисника;
- **Корисници буџетских средстава одговорни су за правилно планирање, у складу са предвиђеном динамиком спровођења, износа расхода и/или издатака за финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи ЕУ, као и за правилно планирање износа расхода, који ће се финансирати из финансијске помоћи ЕУ (средства дата на управљање Републици Србији)³⁶;**
- **Буџетски корисници, који не испланирају довољан износ средстава за финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи ЕУ, морају да изврше преусмеравање средстава са других својих апропријација и/или програма³⁷;**
- Средства планирана за финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи ЕУ не могу се користити у друге сврхе³⁸;

³⁵ Члан 10.

³⁶ Члан 68а Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, бр.54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12 62/13, 63/13-исправка, 108/13, 142/14, 68/15 – др. Закон, 103/15 и 99/16).

³⁷ Ибид.

³⁸ Ибид.

- Имајући у виду да је реализација ИПАРД II програма вишегодишња и да се не подудара са националном буџетском годином, потребно је распоредити опредељена средства из једне године буџета ЕУ у неколико година буџета Републике Србије у складу са Планом набавки и прогнозом плаћања;
- Буџетски корисници расходе и/или издатке планирају у оквиру шифре пројекта/секторског програма за које је предвиђено финансирање из два извора: извор 56 - финансијска помоћ ЕУ (за део који се финансира из финансијске помоћи ЕУ) и извор 01 – општи приход буџета (за део којим се финансира национално учешће), па је потребно испланирати укупне износе прихода и расхода и/или издатака из оба извора.
- У складу са Оквирним споразумом за ИПА II Република Србија мора да обезбеди средства за надокнаду нерегуларно утрошених средстава (као последицу неправилности или превара), у случају када није могуће наплатити настале дугове у прописаном року (отпис дугова), за надокнаду преплаћених износа или по основу финансијских корекција, па у складу са наведеним, ИПАРД Агенција планира и расходе и/или издатке на име покрића надокнаде нерегуларно утрошених средстава. Износ на име покрића надокнаде нерегуларно утрошених средстава планира се на економској класификацији 485 - Накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа, у оквиру шифре пројекта/секторског програма, а процењује се на основу укупне планиране годишње реализације ИПАРД II програма.

Имајући у виду да је Управљачко тело једини корисник мере „Техничка помоћ“, због специфичности спровођења активности у оквиру ове мере, у случају да у току буџетске 2018. године буде потребе за спровођењем поменутих активности потребно је да Управљачко тело планира средства за предфинансирање. Предфинансирање се односи на потребан износ средстава који треба обезбедити у буџету Републике Србије, а која би била употребљена за правовремено и квалитетно спровођење активности. Та средства би била враћена у буџет Републике Србије након прихватања трошкова и повраћаја средстава од стране ИПАРД Агенције. Динамика повраћаја средстава се разликује од планирања средстава за текућу буџетску годину, тако да средства за предфинансирање планирана за 2018. годину могу бити враћена у буџет током 2019. године. Приликом планирања средстава за предфинансирање Управљачко тело је дужно да у оквиру шифре пројекта/секторског програма на извору финансирања 01 планира пун износ предфинансирања.